

Zrínyiek nyomában

térségi interaktív vetélkedő

című mintaprojekt eredményeit

összefoglaló kiadvány

**Cselekvő közösségek -
aktív közösségi szerepvállalás
EFOP-1.3.1-15-2016-00001**

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

„Tanulj éntülem is nehéz vitézséget,
Tanulj fáradságot s hazádhoz hűséget.”

Zrínyi Miklós

„Dél-Dunántúlon van egy város,
Zselici dombokkal határos.
Rég ölelte tengernyi mocsár,
Védte valaha a Zrínyi-vár.”

Oroszlánkölykök csapata

Tartalomjegyzék

Ajánló

Bevezető

Szigetvár és térsége

A mintaprojekt megvalósítói

Célcsoportok, csapatok

Tevékenységek és módszertan

A mintaprojekt eredményei, tapasztalatai

A vetélkedősorozat hatásai

Adaptációs szempontok, javaslatok

Összefoglalás

Ajánló

A Szigetvári Várbaráti Kör 1959 óta ápolja a Zrínyi-kultuszt Szigetváron. Ennek egyik alapköve, hogy kicsinyeket és nagyok egyaránt megismerjék településünk múltját, a Zrínyi család történetét s mindezt közösségekben tegyék úgy, hogy ez a közösség erősödjék és folyamatosan megújuljon.

E kiadvány csaknem háromnegyed esztendő, a „Zrínyiek nyomában” című térségi interaktív vetélkedő történéseit foglalja össze. Ez a vetélkedősorozat nemcsak több település gyermek és felnőtt lakóinak jelentett közös együttlétet, élményt, szórakozást, tanulást, hanem a kultúra területén tevékenykedő intézmények, civil szervezetek képviselőinek, tagjainak egyaránt.

A vetélkedő együttműködésre sarkallt könyvtárakat, múzeumokat, kulturális központot, iskolákat, tanulókat, civil és gazdasági szervezeteket, általános és középiskolai tanárokat, hagyományőrzőket, egyetemi és főiskolai oktatókat, művészeket egyaránt. Közben mindenki tanult valamit a másiktól, erősödött identitásában, tudásában, tapasztalatban egyaránt.

Erről szól ez a kiadvány, forgassák haszonnal lapjait!

Kolics Pál ny. iskolaigazgató,
Szigetvár Város Díszpolgára

Bevezető

A Szigetvári Várbaráti Kör 2018. január 29-én szerződést kötött a Szabadtéri Néprajzi Múzeummal, hogy a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás című projekt keretében megvalósítsa a „Zrínyiek nyomában” című interaktív térségi vetélkedősorozatot. A megvalósítás négy ütemben zajlott. Első lépésként a Szabadtéri Néprajzi Múzeum által megadott szempontok szerint kidolgoztuk a mintaprojekt szakmai tervét, majd a második ütemben kialakítottuk az együttműködési hálót, valamint elkezdtük a közösségfejlesztési tevékenységet, a programok szervezését. A harmadik ütemben folytatódott a közösségfejlesztési tevékenység, és a projekt bemutatására is sor került. A negyedik ütemben az október 5-ig tartó mintaprojektet bemutató kisfilmet és videót készítettünk, valamint egy összefoglaló kiadványt, melyet épp most tart a kezében a Tisztelt Olvasó.

A következőkben leírásra kerül a program megvalósításának teljes folyamata, módszerei és tapasztalatai, hogy reményeink szerint hasznos útmutató legyen más települések számára is.

A mintaprojekt azért volt jelentős a Várbaráti Kör közel hat évtizedes életében, mert ilyen szintű széles együttműködést a kultúra és a közösségfejlesztés területén még soha nem valósítottunk meg. Szeretnénk, hogy az általunk megvalósított tevékenységekből meríteni tudjanak mások is, adottságaiknak megfelelően fejlesszék tovább ezt a mintaprojektet, hiszen más településen, térségben is vannak kulturális, oktatási intézmények, civil szervezetek, egyházak, gazdasági társaságok, tevékeny lokálpatrióták, akiknek fontos, hogy az ott lakók formálják a települést, ahol élnek.

Kérem a Tisztelt Olvasót, kiadványunk sorait olvasva képzeletben látogasson el Szigetvárra, és tekintse meg a „Zrínyiek nyomában” mintaprojekt eseményeit!

Varga Zoltán, a Várbaráti Kör elnöke

Szigetvár és térsége

Szigetvár egy olyan 10 ezer fős baranyai kisváros a Zselic déli kapujában, melyet több tucat párszáz fős kistelepülés vesz körül.

Térségünk egyike az ország leghátrányosabb helyzetű járásainak, nem érik el az autópályák, helyi adóbevétele jóval az országos átlag alatt van, nagymértékű az elvándorlás és magas az iskolázatlan lakosság aránya. Ugyanakkor gazdag kultúrával, épített örökséggel és természeti kincsekkel rendelkezik. Ebben a közegben a helyi közösségek működése, összefogása jelentheti a település fennmaradását, fejlődését.

A „Zrínyiek nyomában” mintaprojekt ezt a célt szolgálta: a szigetvári térség identitástudatának erősítését a Zrínyi-kultuszra épülő helyi hagyományok ápolása és új ismeretek szerzése útján egyaránt. Hitünk szerint a térség múltjának közösségi feltárásával nem csak jobban ráirányíthatjuk a lakosság figyelmét a helyi értékekre, de a térség megtartó ereje is nőhet ezáltal. Fontos célunk volt a többségében hátrányos helyzetű kistelepülések lakóinak bevonásával a társadalmi kohézió és szolidaritás erősítése.

A mintaprojekt megvalósítói

A mintaprojekt projektgazdája a Szigetvári Várbaráti Kör volt, mely a város egyik legrégebbi civil szervezete. Az 1959-ben alakult 340 tagú szervezet a szigetváriak életét nagymértékben átható Zrínyi-kultusz ápolását és történelmi szerepének ismertetését tűzte ki elsődleges céljául, e célt szolgálják az évente több ezer főt megmozgató rendezvényei is. A helyi hagyományok szervezett formában történő ápolása céljából új, a lokálpatriotizmust is pozitívan befolyásoló megemlékezéseket, vetélkedőket újított és alapozott meg. Szerteágazó tevékenységének és színvonalas rendezvényeinek köszönhetően, önkénteseinek száma évről évre nő.

Gyűjti és megőrzi a helyismereti, helytörténeti jelentőségű dokumentumokat, tárgyi emlékeket, melyek jelentős része a tagság segítségével

segítségével kerül a Kör gyűjteményébe. Rendszeresen szervez vetélkedőket, ismeretterjesztő előadásokat minden korosztály számára, melynek célja a közösségi együttlétén túl Szigetvár és környéke múltjának, turisztikai értékeinek megismertetése.

A Zrínyi-kultusz a szigetvári hős emlékének szervezett formában történő ápolását jelenti, amely 1833 óta minden évben megrendezésre kerül Szigetváron. Csaknem 60 esztendeje a Szigetvári Várbaráti Kör szervezi a kegyeleti megemlékezések oroszlánrészét, a hősök emlékének átörökítésének munkáját generációkról generációkra.

A főbb partnerek Szabadtéri Néprajzi Múzeum ajánlattételi felhívásában foglaltaknak megfelelően a múzeumi, könyvtári és közművelődési szakterület meghatározó szigetvári szereplői voltak.

A Városi Könyvtár, mely a térség egyetlen nyilvános könyvtára, a város szívében helyezkedik el, ötvenezres dokumentumállománnyal, változatos szolgáltatásokkal áll gyermek és felnőtt olvasói rendelkezésére.

A Várbaráti Kör is a könyvtár épületében működik, gyűjteményével, programjaival jól kiegészítve annak tevékenységét.

A Zrínyi Miklós Közérdekű Muzeális Gyűjtemény a szigetvári várban, mely idegenvezetőivel, hagyományörző vitézeivel, és önkénteseivel élményszerűen mutatja be egy 16-17. századi végvár életét. A Vár, melynek munkáját a Várbaráti Kör megalakulása óta segíti, a vetélkedősorozat kiemelkedő helyszíne volt.

A helyi közművelődési feladatokat ellátó, a település civil szervezeteit segítő **Vigadó Kulturális Központ** és az azt működtető, 20 éves múltra visszatekintő **Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesület**, amely számos kulturális és közösségfejlesztő projekt megvalósítója, élen jár az intézményi társadalmiasításban, önkéntességben és a közösségi tervezésben egyaránt.

A mintaprojekt megvalósításában további partnerek is bevonásra kerültek.

Az alábbi szervezetek, magánszemélyek tevékenysége jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy a mintaprojektet megfelelő személyi, tárgyi és infrastrukturális feltételekkel meg tudjuk valósítani:

Szigetvár Város Önkormányzata
Szigetvári Települési Értékár Bizottság
Mozsgó Könyvtári Szolgáltató Hely
Tótszentgyörgy Könyvtári Szolgáltató Hely
Istvánffy Miklós Általános Iskola
Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola
Nagydobszai Általános Iskola
Szentlászlói Általános Iskola
Zrínyi Miklós Középiskola
Virágóra Alapítvány
Városi Nyugdíjasklub
Szent István Lakóközösségért Egyesület
Nemzeti Községi Könyvtári Szolgáltató Hely
Humán Innovációs Csoport NKft.
„Jászám tike!” Bosnyák Helytörténeti Kiállítás
Kisváros Nonprofit Kft.
Török Ház
Szent Rókus-Szent Antal Római Katolikus Plébánia
Zrínyi 1566 Turisztikai Egyesület
Varga Szabolcs, Négyesi Lajos, Padányi József történészek
Beck Andrea tervezőgrafikus, Sarlós Endre grafikus
Vanyúr István szobrászművész, Pinczehelyi József fotográfus
Kolics Imre vállalkozó, valamint a helyi termelők és önkéntesek

Egyeztetés a program megvalósítói között a Városi Könyvtárban

Célcsoportok, csapatok

A program kiemelt célcsoportja a szigetvári térség fiataljai, iskolásai voltak, de mind közreműködőként mind résztvevőként teljesen nyitott volt bárki számára.

A vetélkedő résztvevőinek kategóriái a következők voltak:

iskolások 4-6. osztály,

iskolások 7-8. osztály,

középiskolások,

felnőttek,

vegyes.

A vetélkedőbe összesen minimum 15 csapat, kb. 60 fő bevonását terveztük, a vetélkedő meghirdetését Facebookk, e-mail, levél, szórólap formájában végeztük.

Végül várakozásainkat felülmúlva 31 csapat jelentkezett, 133 résztvevővel. A középiskolások és a vegyes csapat kategóriát összevontuk, mert itt 3-3 jelentkező volt csak.

Kategóriánként:

4-6. osztályosok: 8 csapat

7-8. osztályosok: 12 csapat

vegyes-középiskolás: 6 csapat

felnőttek: 5 csapat

Tevékenységek és módszertan

A vetélkedősorozat március 1. és május 4. közötti első lépcsőjében a jelentkezők megkapták a vetélkedősorozat feladatait, mely elég komplexnek bizonyult: a kulturális intézmények megismerését igénylő feladatok mellett a történelmi múlt, a résztvevők településeinek ismeretét is tartalmazta. A csapatok kutatómunkát is kaptak egy-egy, a településükkel vagy lakójával történt fontos esemény megismertetésére, gasztronómiai kalandozást is kellett tenniük, de történelmi előadásokon is részt kellett venniük, kisfilmet, képzőművészeti alkotást is kellett

készíteniük vagy verset írniuk. A feladatsor legtöbb pontot érő eleme a 300 pontból 100 pontos Zrínyi túra volt, melynek keretében Szigetvár történelmi nevezetességeit kellett bejárni, ott különböző feladatokat megoldani.

Minden kulturális intézményi helyszín és ott működő civil szervezet vállalta, saját szakterületének innovatív megjelenítését, bemutatták az önkéntesek kapcsolódási lehetőségeit és a felkészülésben szakmai segítséget nyújtottak a csapatoknak. Márciusban és áprilisban minden intézmény vonatkozásában bemutatásra kerültek a helyi értékek, közösségi eredmények.

A vidéki résztvevők közül többen még a Vár kiállítását sem látták, a legtöbb résztvevőknek, még a felnőtteknek is újdonság volt „belülről” megismerni a kulturális intézmények működését, kulisszatitkait, tájékozódni az önkéntességről. A nagy számú résztvevőre és a különböző elfoglaltságokra való tekintettel a kulturális intézmények bemutatkozását két alkalommal is megrendeztük, többen a másodsor is eljöttek, aminek örültünk, mert egyébként is célunk volt, hogy minél több alkalmat teremtsünk a közösségi együttlétre a résztvevők között.

A Vár vitézeinek fegyver- és viseletbemutatója nagyon népszerű volt

A Vármúzeumban

A csapatok tagjai Vigadó Kulturális Központban is látogatást tettek

A Városi Könyvtárban a Várbaráti Kör „kincseit” is megtekinthették a résztvevők

Az intézményekben zajló tevékenység után elkezdődtek a történelmi előadások. Áprilisban Varga Zoltán, a Várbaráti Kör elnöke a Zrínyi-kultuszról, Varga Szabolcs történész, a legújabb Zrínyi-monográfia szerzője, a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola rektorhelyettese tartott érdekes előadást Zrínyi-korabeli mindennapi életről a Városi Könyvtárban.

Május 3-án, a költő és hadvezér Zrínyi Mikós születésnapján nagy élményben volt részük a Vigadóba látogató csapatoknak és a többi érdeklődőnek: prof. dr. Padányi József hadtörténész, vezérőrnagy, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektorhelyettese tartott előadást Zrínyi Miklós Bécsben őrzött szablyájáról, annak a kutatócsoport által megfejtett titkairól. A kérdésekkel tarkított beszámolót követően az érdeklődők a kezükbe is vehették a történelmi relikvia pontos másolatát.

A Zrínyi Vitézek Hagyományőrző Egyesület tagjai a Zrínyi szablyával

Az „Apródok” és a „Zrínyi hősei” csapat tagjai a szablyával

A vetélkedősorozat a májustól július közepéig tartó harmadik ütemben az előző hónapokban megszerzett tudásra épülve egy rendkívül sokszínű, izgalmas, a város különböző pontjain és intézményeiben zajló interaktív vetélkedő következett: a Zrínyi-túra, melyen 24 csapat vett részt, több csapat sajnos osztálykirándulások miatt nem tudott eljönni.

A túra a Könyvtárban a regisztrációt követően a menetlevelek átadásával kezdődött. Ezt követően a csapatok bejárták Szigetvár fontos történelmi helyszíneit és ott különböző feladatokat oldottak meg, részben az előzőekben megadott szakirodalomra, részben különböző készségeikre alapozva.

A Magtárban a Bosnyák Helytörténeti Kiállításon régi szigetvári családok ragadványneveit kellett felismerniük, régi szokásokat és eszközöket megnevezni. A Török Házban a 16-17. századi török hódoltság minden napjaival kapcsolatos kérdésekre válaszolhattak a kiállítás megtekintését követően. A Zrínyi téren az ország egyik legszebb terének jellegzetességeire, valamint rejtett információkra kellett fényt deríteni. A Vigadóban Makovecz Imre életműve mellett az épületben található kiállításokat is meg kellett tekinteni a feladatok megoldásához. A könyvtárban komplex információkeresési feladatok is próbára tették a csapatokat. A nyári melegben igazi próba volt a Vár mögötti Csónakázó-tóhoz és a Hősi Kereszthez eljutni, ahol az 1566. évi várostromhoz és halottainak rejtelmes üzenetéhez kapcsolódó feladatok várták a túrázókat.

A várba érve az étkezést és felfrissülést követően az épített örökség és a vártörténeti kiállítás egyes jellegzetességeit kellett felfedezniük a csapatoknak, valamint bemutathatták íjásztudásukat és a 16. századi viseletekben való jártasságukat. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtörténelmi Tanszékének oktatói közreműködésével a költő és hadvezér Zrínyi Miklós halálának körülményeiről is számot kellett adniuk, valamint megtekinthettek egy korabeli vadászpuskát is, amelyet a kiváló katonaköltő és államférfi is használt.

Sarlós Endre grafikusművész vezetésével egy nagy tabló festése is elkezdődött az 1566. évi ostromot leíró Szigeti veszedelem egy jelenetével. A Zrínyi túra végeztével vihar érkezését jelző dörgés-villámlás vetett véget a délutánnak, melynek következtében a csapatok a minél gyorsabb hazatérést választották, de ekkor már a Zrínyi túra feladatai teljesítésének végére értek a csapatok, így a túra eredményhirdetését a vetélkedősorozat eredményhirdetésének idejére kellett halasztanunk.

A vetélkedősorozat legfontosabb részének lebonyolítása szoros együttműködést igényelt a résztvevő szervezetek között. A Zrínyi-túrát 22 önkéntes is segítette, akik a várban értékelték az eseményt.

A „Zrínyi-túra képei:

Tájékoztató a csapatok számára
a „Zrínyi-túra” indulásakor a könyvtárban

A „Nyugdíjasok” csapata
a Magtár állomásnál

A „Török Kávézó” és a „Várvédők” csapata a Nemzeti Községi Egylet oktatóival

A csapatok a Csónakázó-tó mellett, az egyre vészjóslóbb felhők alatt

Jól esett a felfrissülés és a harapnivaló az egyes állomások között

Sarlós Endre grafikusművész irányításával készül a történelmi tábló

A Zrínyi-túrát követően a szervezők a várbán értékelték a rendezvény tapasztalatait

Június elején a fő kulturális szakterületek képviselői, egyben a projekt önkéntesei (Szigetvári Várbaráti Kör, Városi Könyvtár, Vigadó Kulturális Központ, Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesület, Zrínyi Miklós Közérdekű Muzeális Gyűjtemény) értékelték a vetélkedősorozatra beérkezett munkákat. Örömmel állapítottuk meg, hogy magas színvonalú alkotások, versek, egy-egy település életét meghatározó leírások, gasztronómiai írások, kisfilmek érkeztek, melyek alkalmasak arra, hogy kiállításon mutassuk be azokat.

Június 12-én rendeztük meg a Városi Könyvtárban a Zrínyiek nyomában interaktív térségi vetélkedősorozat díjátadó ünnepségét, melynek keretében minden résztvevőt könyvjutalomban tudtunk részesíteni. A kategóriánkénti legeredményesebb csapatok a következők lettek:

4-6. osztályosok: „Apródok” - Istvánffy Miklós Általános Iskola

7-8. osztályosok: „A legendás Anonymusok” - Tinódi Lantos Sebestyén

Általános Iskola vegyes-középiskolás: Oly mindegy” – Tótszentgyörgyi Könyvtár

Felnőtt: „Mozsgói kakasok” - Mozsgó

Külön öröm volt a szervezők számára, hogy a „térségi” szó a mintaprojekt nevében nemcsak jelző volt, hanem a nyertesek összetételében is tükröződő valóság.

Vanyúr István szobrászművész értékeli a képzőművészeti alkotásokat

A „Mozsgói Kakasok” képviselője átveszi a felnőtt kategória I. díját

A díjkiosztó ünnepség résztvevői

Július 16-án Vásárosbécen mutattuk be az érdeklődőknek a mintaprojekt végrehajtásának folyamatát, annak eredményeit, mely nagy érdeklődést váltott ki. A projekt egyes feladatait meg is oldották a jelenlévők, akik közül többen kedvet kaptak a következő évi Zrínyi túrán való részvételre is, illetve egy helyismereti vetélkedő lebonyolítására is Vásárosbéc és környéke múltjából.

Varga Zoltán tájékoztatást tart Vásárosbécen a „Zrínyiek nyomában” mintaprojektről

A mintaprojekt negyedik ütemében kiállítások keretében mutattuk be a mintaprojekt produktumait, elkezdődött egy szigetvári társasjáték megvalósítása, a nyertes csapatok a Várbaráti Kör tagjaival kirándulást tettek a Zrínyiek földjére, valamint elkészítettük a mintaprojektet bemutató kiadványt és filmeket.

Augusztus 24-én kiállítás nyílt a Városi Könyvtárban, ahol az érdeklődők megtekinthették a vetélkedősorozat keretében készült alkotásokat és fotókat.

Szeptember 10-én a kedvcsinálóként, mivel csak egy csapattal nevezett az évfolyam, a jövő évi rendezvénysorozatra bemutattuk a projekt eredményeit és a kiállítást a Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola 7. osztályos tanulóinak.

Szeptember 15-én délelőtt Beck Andrea tervezőgrafikus vezetésével elkezdődött a Városi Könyvtárban egy általa tervezett társasjáték kipróbálása és egy annak tapasztalatai alapján egy közösen tervezett szigetvári társasjáték megalkotása. Ez a folyamat, ahogy eredetileg is terveztük, túlnyúlik a vetélkedősorozat keretein.

Szeptember 19-én a pécsi Tudásközpontban Minikiállításon és kis előadás keretében mutattuk be a mintaprojekt eseményeit a Cselekvő közösségek - aktív közösségi szerepvállalás kiemelt projektjének Baranyai megyei kulturális tanulmányútjának szakmai napján.

A kategóriánkénti legeredményesebb csapatok tagjai szeptember 29-én kiránduláson vehettek részt, ahol a vetélkedő elnevezésének megfelelően felkerestük a Zrínyi család három várát: Ozaljt, Zrínyi Ilona szülőhelyét, Dubovácot és Csáktornyát, a Zrínyi család központját, valamint a költő és hadvezér Zrínyi Miklós halálának helyét Kursanecen és a család temetkezési helyét Szentilonán.

A nyertes csapatok tagjai a Zrínyiek nyomában Horvátországban

A mintaprojekt eredményei, tapasztalatai

A mintaprojekt megvalósítása során a 31 csapat 133 tagja „belülről” is megismerhette a kulturális intézmények és a bennük működő civil szervezetek működését, majd a téma legszakavatottabb szakértőitől szerzett információkat a Zrínyiek koráról.

Fontosnak tartottuk, hogy a csapatok tagjai minél többet találkozzanak egymással, ennek érdekében összesen 10 ilyen alkalmat szerveztünk. A feladatok megoldásához szükséges információgyűjtés kapcsán is találkoztak egymással a könyvtárban az egyes csapatok. A vidéki tanulóknak lehetőséget adtunk saját településeik értékeinek feltárására, ezt több csapat példaértékűen oldotta meg.

Összességében a vetélkedőn való részvételre jelentkező 31 csapat tagjai az előadásokon, bemutató rendezvényeken való részvételen felül 434 különböző feladatot oldottak meg.

Nehézséget okozott az iskolások különböző elfoglaltságainak, a tanulmányi kirándulások, versenyek, egyéb iskolai programok összehangolása, erre nagyon oda kellett figyelni. A következőkben érdemes lenne a vetélkedősorozatot március helyett februárban kezdeni, hogy több idő legyen a feladatok elkészítésére, valamint a Zrínyi-túra időpontját már tanévkezdésnél közölni az oktatási intézményekkel.

Volt lemorzsolódás is, a középiskolások három csapatából kettő az intézményi bemutatkozásokat és ismeretterjesztő előadásokat követően már nem jelentek meg a Zrínyi-túrán és nem adták le a feladataikat sem, erre a korosztályra és tanáraikra a jövőben nagyobb figyelmet kell fordítanunk. Ugyanígy a családokra is, érdemes lenne családok számára is külön kategóriát hirdetni, ezt több anyuka és apuka hiányolta, aminek örültünk.

A projekt költségvetése 1.900.000 forint volt, ebből finanszírozni tudtuk a

projekt alapvető költségein túl azt is, hogy a résztvevők számára az egyes eseményeknél ellátást is tudtunk biztosítani, a téma szakavatott előadóit tudtuk Szigetvárra hívni, minden résztvevőt értékes kiadványokkal díjazhattunk, a nyerteseket Horvátországi kirándulásra vihettük a Zrínyiek nyomában, ahol láthatták a várvédő Zrínyi Miklós, a dédunoka Zrínyi Miklós, annak testvére Zrínyi Péter és annak leánya, Zrínyi Ilona emlékeit.

Az együttműködő pedagógusok szerint nagyon fontos, hogy az iskolai tanórai kereteken túl, kompetenciafejlesztő foglalkozásokon, játékos formában is szerezzenek élményszerű tudást a tanulók, megismerve más iskolák diákjait, tudatosítva bennük, hogy hová tartoznak.

A tanulók visszajelzései közül néhány:

11 éves tanuló:

„A verseny minden csapatnak érdekfeszítő feladatokat állított. Együtt sétálhattunk a városban, miközben tanulhattunk a helyről, ahol élünk.”

13 éves tanulók:

„Nyereményeinket fantasztikusnak találjuk. Elhatároztuk, hogy jövőre is indul a csapat.”

10, 12 és 16 éves tanulók:

„Számunkra pozitív emlék marad a sok nevetés, poén. Jól szórakoztunk és valami újat is kaptunk. Igaz, alapos felkészülést kíván a verseny, de megéri.”

A felnőtt résztvevők is elégedettek voltak:

egy felnőtt csapat tagjai:

„Nagyon élveztük az egészet, szuper volt a szervezés, nem is gondoltuk volna, hogy ennyi élményben lesz részünk!”

A vetélkedősorozat hatásai

A több hónapos felkészülési idő alatt a résztvevők gyakran látogatták a könyvtárat, többen be is iratkoztak, a Várbaráti Körbe is többen kérték felvételüket felnőttek közül. A Kör honismereti szakköre is új tagokkal bővült, akik segítséget nyújtottak az augusztusban Szigetváron megrendezett Ifjúsági Honismereti Akadémia megszervezésében is. A Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesületnél többen jelentkeztek önkéntesnek a tájékoztatás hatására. A Vár is profitált az együttműködésből: a vidéki iskolák pedagógusai az iskola más tanulóit is elhozták azóta a vitézek bemutatójára. A partnerek közül többen éppen a projekt hatására kerültek egymással kapcsolatba vagy együttműködésük szorosabbá vált.

A résztvevőkben is pozitív változásokat indított el a projekt, erősödött a helyi és térségi identitástudatuk, a tanulók kaptak egyfajta mintát a hasznos és tartalmas szabadidő eltöltési lehetőségekről, különösen a felnőttek közösségei erősödtek a közös élmények hatására. A vetélkedősorozat résztvevői rendszeresen keresik a kapcsolatot a minta-projektben szereplő kulturális intézményekkel, civil szervezetekkel.

Adaptációs szempontok, javaslatok

A mintaprojekt egy kisvárosi közösség és térsége számára jól adaptálható, mindenhol van egy hős, egy hagyomány, akihez/amihez vissza lehet nyúlni, közösségeket lehet teremteni, vagy éppen már meglévőket megerősíteni. A fiatal korosztály rendszeres érzékenyítése, folyamatos képzése elvezethet a többi generáció bevonásához is. Előzetesen mindenképpen érdemes számba venni az adottságokat és a lehetőségeket, valamint a célokat. Szeretnénk-e több, mint 100 főt „mozgatni” vagy elegendő-e kisebb közösséget? Fontos egy-egy olyan intézményt, közösséget találni, amely mágnesként vonzhatja magához a többi partnert, ez nagyban segíti a lebonyolítást. Melyik szervezet legyen a lebonyolító? Mire „hegyezzük ki” a projektet? Mind-mind fontos kérdés, a siker egyik kulcsa. A Várbaráti Kör a fenti módon valósította meg a mintaprojektet, de (sajnos vagy hál' Istennek) nincs a zsebünkben

a bölcsek köve, mindenki, aki a jövőben alkalmazza a mintaprojekt tanulságait, más-más hangsúlyokat tehet, és más-más eredményekre juthat, mi minden segítséget megadunk hozzá a szigetvári tapasztalatok alapján.

Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola tanulói a Városi Könyvtárban

Összefoglalás

A mintaprojekt alapvető tanulsága az, hogy képesek voltunk közel harminc partner munkájának összefogásával egy több hónapig tartó vetélkedősorozatot megvalósítani. Ez volt a Várbaráti Kör eddigi legnagyobb szabású rendezvénye, melyet jól fogadtak a résztvevők, önkéntesek, tanulók és pedagógusok, felnőttek, szigetváriak és térségbeliek egyaránt. A kitűzött célt: a térségi identitás közösségfejlesztés, ismeretátadás, élményszerzés általi erősítését sikerült elérnünk.

A vetélkedősorozat hozadéka már most jelentkezik: a résztvevő diákok és pedagógusok közül többen rendszeres használóivá váltak az intézményeknek, a Várbaráti Kör és a Városi Könyvtár közel 100 új címre küldheti a rendezvények meghívóit. Az újonnan bevont önkéntesek közül többen csatlakoztak az egyesülethez.

A vetélkedősorozatot a mintaprojektben kipróbált formában fogjuk folytatni a következő években, természetesen újszerű feladatokkal, más-más oldalát hangsúlyozva ki a Zrínyiek korának.

A projekt fenntarthatóságát a megvalósítás során az intézmények, civil szervezetek, önkéntesek között kialakult erős partnerségek biztosítani fogják, az anyagi erőforrásokat a Várbaráti Kör saját erőből, pályázatokból biztosítja majd, sőt az ideai rendezés jövőbeli támogatókat is hozott, ezért a Zrínyiek nyomában interaktív térségi vetélkedősorozat folytatása biztosított, hogy igazak legyenek az „Oly mindegy” csapat versbe szedett sorai:

„Őrizzük emléküket minden évben,
Hisz miattuk élhetünk békében.”

Források

Térkép: https://en.wikipedia.org/wiki/Szigetv%C3%A1r_District

Képek: Szigetvár Várbaráti Kör Archívuma. Szerző: Szigetvári Várbaráti Kör

Képek jegyzéke

1. kép Egyeztetés a Városi Könyvtárban. 2018. március 7.
2. kép A vár vitézeinek fegyver- és viseletbemutatója nagyon népszerű volt. 2018. április 6.
3. kép A vetélkedősorozat résztvevői a Vármúzeumban. 2018. április 6.
4. kép A csapatok tagjai a Vigadó Kulturális Központban is látogatást tettek. 2018. április 10.
5. kép A Városi Könyvtárban a Várbaráti Kör „kincseit” is megtekinthették a résztvevők. 2018. április 10.
6. kép A Zrínyi Vitézek Hagyományőrző Egyesület tagjai a Zrínyi-szablya másolatával. 2018. május 3.
7. kép Az „Apródok” és a „Zrínyi hősei” csapat tagjai a szablyával. 2018. május 3.
8. kép Tájékoztató a csapatok számára a Zrínyi túra indulásakor a Könyvtárban. 2018. május 12.
9. kép A „Nyugdíjasok” csapat a Magtár állomásnál. 2018. május 12.
10. kép A „Török Kávézó” és a „Várvédők” csapata a Nemzeti Közszolgálati Egyetem oktatóival. 2018. május 12.
11. kép A csapatok a Csónakázó-tó mellett, az egyre vészjóslóbb felhők alatt. 2018. május 12.
12. kép Jól esett a felfrissülés és a harapnivaló az egyes állomások között. 2018. május 12.
13. kép Sarlós Endre grafikusművész irányításával készül a történelmi tabló. 2018. május 12.
14. kép A Zrínyi-túrát követően a szervezők a várban értékelték a rendezvény tapasztalatait. 2018. május 12.
15. kép Vanyúr István szobrászművész értékeli a képzőművészeti alkotásokat. 2018. június 10.

16. kép A „Mozsgói Kakasok” képviselője átveszi a felnőtt kategória I. díját. 2018. június 12.
17. kép A díjkiosztó ünnepség résztvevői. 2018. június 12.
18. kép Varga Zoltán tájékoztatást tart Vásárosbécen a „Zrínyiek nyomában” mintaprojektről. 2018. július 16.
19. kép Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola tanulói a Városi Könyvtárban. 2018. szeptember 10.

Mellékletek

ZRÍNYIEK NYOMÁBAN

VERSENYFELHÍVÁS

"CSELEKVŐ KÖZÖSSÉGEK - AKTÍV KÖZÖSSÉG SZEREPVÁLLALÁS

EFOP-1.3.1-15-2016-00001"

A Szigetvári Várbarati Kör játékos műveltségi vetélkedőre hívja Szigetvár és térsége lakóit.

A vetélkedő célja: jó hangulatú, változatos programok közepette Szigetvár és környéke múltjának és a Zrínyi család történetének felidézése, ezen túlmenően a Vigadóban, a Várban, a Könyvtárban és a Várbarati Körben folyó kulturális és közösségfejlesztő tevékenység, valamint a múzeális és helyismereti gyűjtemények megismerése.

A vetélkedőt öt kategóriában hirdetjük meg:

I. kategória: 4-6. osztályos tanulók	II. kategória: 7-8. osztályos tanulók
III. kategória: középiskolás tanulók	IV. kategória: felnőttek
V. kategória: vegyes	

A versenyre a mellékelt jelentkezési lap kitöltésével **3-5 fős csapatok** jelentkezésével várjuk **március 19-ig** a varbaratikor@gmail.com e-mail címen vagy személyesen a Könyvtárban (Szigetvár, Mártirok útja 1.).

A vetélkedő **március – május** hónapokban kerül megrendezésre, de a résztvevőket **októberig különböző programokra** várjuk, melyek között lesz ismeretterjesztő előadás, közösségi tervezés, kiállítás és Szigetvár-társasjáték tervezése egyaránt.

Az egyes fordulók eredményei külön-külön is értékelésre kerülnek, **kategóriánként és fordulónként** a legjobb 3-3 csapat ajándékban részesül.

A verseny fődíja a kategóriájukban összesítésben abszolút győztes csapatok számára egy kirándulás lesz a Zrínyiek földjére: Csáktornyára és környékére. **Eredményhirdetés május 12-én** a Zrínyi túrnán lesz a Várban.

A vetélkedővel kapcsolatban további információ a varbaratikor@gmail.com e-mail címen vagy a 06-30/183-5430-as telefonszámon kapható.

Szigetvár, 2018. március 7.

Tisztelettel:

Varga Zoltán
a Várbarati Kör elnöke

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Menetlevél

Menetlevél

Csapat neve:

Állomás	Pontszám	Aláírás
1. Török ház	10/___	
2. Magtár	10/___	
3. Zrinyi tér	10/___	
4. Könyvtár	10/___	
5. Vigadó	5/___	
6. Csónakázó tó	5/___	
7. Hósi kereszt	5/___	
8. Vár ÉK-i bástya	25/___	
9. Vár viselet	5/___	
10. Vár fegyver	10/___	
11. Vár íjászat	5/___	
ÖSSZPONTSZÁM	100/___	

"Cselekvő közösségek - aktív közösség szerepvállalás
EFOP-1.3.1-15-2016-00001"

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

GERMKÖNDEL AZAZ GÖZGOMBÓC

Aki sielt már Ausztriában biztosan kóstolta már a gőzgombóc, eredeti nevén Germknödel valamelyik változatát. Kellemes étel az édes szilvákivárral feltöltött nagy fehér felhős alakú gombóc vaníliaszósszal béntve és darált mákkal megszórva.

Détungymám receptje alapján...

Hozzávalók:

A tészthez: 2,5 dkg élesztő, 50 dkg liszt, 3 dkg cukor, 3 dl tej, 1 tojás, 10 dkg vaj, csipetnyi só, fél citrom reszelt héja, 25 dkg szilvákivár
A letejtre: Olvasztott vaj vagy vaníliaszóda 10 dkg darált mák, vagy dió porcukorral összekeverve

Az élesztőt cukros langyos tejben cukorral felfuttatjuk. Hozzákeverjük a lisztet, a csipetnyi sót, a tojást, a citromhéjat és az élesztőt tésztavá gyúrjuk. Letakarjuk és langyos helyen fél óráig kelesztjük. Lisztes gyűrődészkán a tésztafal kerék lapokat készítsünk egy hőegységével, melyek közepébe 1-1 teáskanál szilvákivárt teszünk, és gombóccá formáljuk. Figyeljünk, hogy jól záradjanak, különben főzés közben kifolyhat a lekvár. A gombócokat fűtesszük, és még egy kicsit kelesztjük. Addig egy lábasban vizet forralunk kevés sóval, félí szűrőt helyezünk, így hogy ne legyen a vízbe. Tegyük a gombócot a szűrőbe, fedjük le, és forró víz fölött 10-15 percre gőzöljük készre. A kész gombócokat óvatosan vajat olvasztva, és szórjuk meg porcukros mákkal. Melegen tálaljuk.

Jó étvágyat mindenkinek!

Hájas pogácsa recept

1. lépés
A hájat elődolgacuk a kevéssel, és kivárá helyre tesszük. A készítése más anyagokat langyos orvászólé feloldogatása nélkülözhetetlen. A tészta készítése, majd kerekítjük a hájas tésztét ezek után pedig hajtogatjuk.

2. lépés
20 perc pihentetés után vízből hajtogatunk, és ezt háromszor megismételjük. Az utolsó hajtogatás után dobtala hozzájár, és a sütőben pihentetjük egy órát.

3. lépés
Másnap reggel kinyújtjuk fél cm vastagra, rácsot megátogatjuk a pogácsázóanyagokkal, forró vízbe mártjuk és húszpercesen, szilvákivárral belet teszünk, majd félóra tőle megvárjuk, és fél órát kelesztünk rá sütőt, szárazmagot.

4. lépés
200 °C forra előmelegített sütőbe tesszük, és 180 °C fokozat léghővesébe átkelre 15-20 perc alatt készre sütjük.

Nagypapánk elmondhatatlan étel volt ebédszünetkor, mert nagyon egyszerű elkészíteni, valamint gyors.

Készítette: Lelkesné T.

EMLEKLAP

Győztesek
csapat részére

a „Zrínyiek nyomában”

interaktív térségi
vetélkedősorozaton való
sikeres szereplésért.

SZEGEDI

Szeged Városi Önkormányzat

a zsűri elnöke

Csáky Istvánok - aktív közösség - aktív közösség

Szeged, 2018. június 12.

OKLEVÉL

SZÍLE

csapat részére

a Zrínyi túrán elért

I.

helyezésért.

Alapítva 1999

Szeged, 2018. június 12.

a zsűri elnöke

Csáky Istvánok - aktív közösség - aktív közösség
EFOP-1.3.1-15-2016-00001

SZEGEDI

Szeged Városi Önkormányzat

Szeged Városi Önkormányzat

Szeged Városi Önkormányzat

Szeged Városi Önkormányzat

Szeged Városi Önkormányzat

Szeged Városi Önkormányzat

Szeged Városi Önkormányzat

Szeged Városi Önkormányzat

Szeged Városi Önkormányzat

Szeged Városi Önkormányzat

Közösséget erősítve együtt indulnak el a Zrínyiek nyomába

Rég nem látott program indult az országban, melynek egyik mintaprojektje épp Szigetváron fut. A Cselekvő közösségek program során erősítik a társadalmi összetartozást, melyben a Szigetvári Várbaráti Kör vállalta a vezető szerepet.

Jeki Gabriella
gabriella.jeki@mediaworks.hu

SZIGETVÁR Az aktív közösség szerepvállalást erősítik a kisvárosban az Emberi Erőforrások Minisztériumának kiemelt mintaprogramja segítségével. – A program alapvető célja az, hogy kulturális intézményrendszer eszközeivel szakmai-módszertani támogatást adjon a települések számára, amely segítségével erősíti a társadalmi összetartozást kulturális közösségfejlesztési feladatok megvalósításával – mondta Varga Zoltán a Szigetvári Várbaráti Kör elnöke, a mintaprojekt helyi házigazdája. – Ezzel aktivizáljuk a helyi közösségeket, erősítjük a társadalmi összetartozás érzését, de a gazdaságfejlesztés is elősegítjük, miközben egyfajta hosszútávon működő önkéntes hálózat kiépítésére is lehetőségünk nyílik.

A Szigetvári Várbaráti Kör követendő, jó gyakorlatokat is kidolgoz a fenti célok megvalósítása érdekében. Így indított játékos műveltségi vetélkedőt Szigetvár és térsége lakóinak.

Jó hangulatú, változatos programok középete fedezhetjük fel Szigetvár és környéke múltját és a Zrínyi család történetét – mutatott rá a program vezetője. – Ezen túlmenően a programhoz kapcsolódik a Vigadóban, a Várban, a Könyvtárban és a Várbaráti Körben folyó kulturális és közösségfejlesztő tevékenység, valamint a múzeális és helyismereti gyűjtemények megismerése.

Szigetváron eddig is nagy kultusza volt a Zrínyi-hagyományok ápolásának

Fotó: Löffler Péter

A vetélkedőre Szigetváról és térségéből már több, mint harminc csapat jelentkezett. Hét feladatot kell megoldani május 3-ig, míg a nyolcadik feladvány csak a május 12-én tartott Zrínyi-túrán derül ki. A résztvevőket emellett októberig különböző programokra várja a Várbaráti Kör, melyek között lesz ismeretterjesztő előadás, közösségi tervezés, kiállítás és Szigetvár-társasjáték tervezése egyaránt. A verseny fődíja a kategóriájukban összesítésben abszolút győztes csapatok számára egy kirándulás lesz a Zrínyiek földjére: Csáktornyára és környékére.

Terjesztik a jó gyakorlatok híret

A Cselekvő közösségek program a kulturális intézmények egyedi eszközeivel biztosít folyamatos szakmai-módszertani támogatást a települések és azok kulturális intézményei és civil szervezetei számára, társadalmi kohéziót erősítő, közösségfejlesztési folyamatok megvalósításához. A három évig tartó projektet a Szabadtéri Néprajzi Múzeum, a Nemzeti Művelődési Intézet és az Országos Széchényi Könyvtár által létrehozott konzorcium valósítja meg. Ők dolgozzák ki és vezetik be azokat a közösség-

fejlesztési módszertanokat is, amelyekre épülnek az egyes helyi mintaprojektek, köztük a szigetvári is. Összesen tizenhét megyében huszonöt ilyen indult el idén, különböző közösségfejlesztési modellek bemutatásával. Baranyában szintén a nyertes mintaprojektek között találjuk a Régi Mesterségeket Felélesztő Egyesületet, a Nagypall Kézműves Ház Csuhegy-múzeum és Szakmai Könyvtárral együttműködve. A tagok többsége csuhéfonó és tojáshímző, de számos más művészt is magába foglal.

Zrínyiek nyomában

Szigetvár Várbaráti Kör

7900 Szigetvár, Mártírok útja 1.

06/73-311-407

varbaratikor@gmail.com

Szigetvár Város Önkormányzata Városi Könyvtár

7900 Szigetvár, Mártírok útja 1.

06/73-311-407

szigetvarikonyvtar@gmail.com

www.szigetvar-konyvtar.hu

Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesület

7900 Szigetvár, Rákóczi u. 14.

06/73-414-715

szkzz@t-online.hu

www.szkzz.hu

Vigadó Kulturális Központ

7900 Szigetvár, József Attila u. 9.

06/73-414-715

<https://www.facebook.com/Vigadó-Kulturális-Központ-479020402255974/>

Szigetvári vár/Zrínyi Miklós Közérdekű Muzeális Gyűjtemény

7900 Szigetvár, Vár u. 19.

06/73-310-121

szigetvarivar75@gmail.com

Cselekvő *közösségek*

Szöveg: Varga Zoltán

Szerk.: Pinczehelyi József

Kiadja a Szigetvári Várbaráti Kör

**Nyomdai munkálatok: Grafiprint Nyomda
Szigetvár**

Felelős kiadó: Varga Zoltán

Szigetvár, 2018. október 3.